

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 262. szám
1989. november 4., szombat

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 5,30 forint

Csillagok kutyaláncon

Az ördög a részletekben bújik meg! — idézi a régi latin mondást egyik ismerősöm, nem sokkal a Magyar Köztársaság kikiáltása után. Igen, barátom... a részletek: a kényesek, az elhallgattatottak, a sokszor újrarágottak, az össze nem állók. A napokban újra eszembe jutott az intellektus, amikor a köztársaság ideiglenes elnökével, Szűrös Mátyással beszélgettünk.

A sajátos magyar modellről szólt. Az elmúlt négy évtizedben megtett út idegen volt számunkra, máig sem tudott gyökeret verni az áldott magyar anyaföldben. Pedig a talaj igencsak vágyott arra, hogy jó mag kerüljön bele, hogy szép, sudár, egyenes törzsű fát neveljen: egy szabad, demokratikus, jóléti államot. Harminchárom évvel ezelőtt, azon a bizonyos októberi napon, nagyon egyedül maradtunk, akkor kívülről törtek ránk, most meg belülről fenyeget, a veszély — fűzte tovább a gondolatot az elnök. Erőviszonyok helyett erőtlenségi viszonyok vannak. Fennáll a széthúzás veszélye, a torzalkodás, a pártharcok könnyen vezethetnek nemzetvesztő lépésekhez.

Nekünk most jóba kell lennünk Kelettel, de tanulnunk Nyugattól kell, hogy visszavezethessük magunkat a civilizált világba. Soha nem volt nagyobb szükségünk arra, hogy szétnézzünk a világban, tanuljunk, mint most — mondta búcsúzó kézfogás közben az elnök.

Nem maradt időm eltöprengeni a gondolaton. Késő este, fáradtan, arra kaptam fel a fejem, hogy a televízióban bejelentik: mátol záróják a lakossági valutakeretet, ezután pedig alaposan megcsappant összeget szánnak a világotutazóknak. Elmondta a kommentátor azt is, milyen hatalmas összeget hagytunk a bécsi és az isztambuli áruházakban. Most fontosabb az ország talponmaradása, mint a polgárok boldogulása.

Rágja-rágja az ember a gondolatot, míg rá nem jön: bizony becsapták! Hosszú ideje susstorgójak már, befagyasztták a lakossági valutakeretet. Bolondok vagytok ti! — mondogatom egy ideje barátainknak. — Hiszen nemrégiben kaptunk világotutazólevelet, felszabadították a valutaszámlákat, ezután szóba se jöhet semmiféle zárolás. Hát, nem lett igazam, Proletárdiktatúra helyett pénzügyi diktatúra köszöntött a köztársaságra.

Megint a gazdagok jártak jól! — magyarázza reggel a buszon egy hölgy a másíknak. — Ok már kivették az összes valutát. Elköltötték videomagnóra, hűtőládára, hifitoronyra. Aki meg spórolt, hogy családostul elmeheessen három évben egyszer külföldre, az most hopton marad, Olyan, mintha nem is lenne szabad útlevelelünk. Ötven dollárból legfeljebb vécére mehetünk nyugaton, étterembe nem!

Civilizált európai kormányoknak többek között a szavahihetőségük ad bizalmat. De a kiszámíthatatlan, kapkodó vezetés bizonytalanná, kiszámíthatatlanná teszi a népet is. Márpedig erre most a legkevésbé sincs szüksége az országnak. A stabilitás, a biztonság a legfontosabb. Már megint megcsóválta a kutyát a farka. Hiszen józan ésszel éppen fordítva kellett volna csinálni: a pénzhez, a valutához jutás esélyét megtagadni, de erős és szigorú vámmal kordában tartani a pazarlást, a pénz kiáramlását. Most se pénz, se posztó.

Emocionális demokrácia köszöntött ránk. Magyarországon sok mindent elfednek a hangulati elemek. Ezzel játszani rosszabb, mint a tüzzel. Mert azt még csak-csak megérti a köztársaság minden polgára, hogy talpon kell maradnunk, ha élni akarunk. Az ördög azonban valójában a részletekben bújik meg, mert nem mindegy, hogyan állunk a lábunkon. Azon sem csodálkoznék, ha a valutaszámlák egyik napról a másikra szépen kiürülnének. Ki tudja, holnap...? Igaz persze az is, hogy polgáraink se felnőttek mindig. Emlékszem, tavaly egy japán lap versenyt hirdetett: mi a világ három legnagyobb számszáma? A rekordok könyvébe mi is bekerültünk a külföldön polgármesterré választott számár után, mi követtük el a második legnagyobb marhaságot: dollármilliárdokat herdáltunk el egy nálunk sokszorta gazdagabb országban. Nem is csoda, ha a bécsi kereskedő kifutófiúnak sem venne fel üzletébe magyar pénzügyi szakembereket.

Félő, hogy kettős valutarendszer alakul ki nálunk — mondják a közzgazdák. Félő. De még félőbb, ha kettős értelme alakul ki a szavahihetőségnek. Ha egyik oldalon visszavesszük azt, amit a másikon nagylelkűen, két kézzel osztogatunk. Aligha fogja ez a rendelet egy csapásra megváltoztatni az államháztartás hiányát. Mert látni kell azt is, nem elég takarékoskodni, hanem bevételeinket, újra osztgató nemzeti vagyonunkat kellene hathatósabban gyarapítani. Korlátozó rendszabályok, korbába zárt nép viszont soha, sehol a világon nem volt képes erre.

Tudja, mi a legnagyobb baj? — kérdezte tőlem az elnök. — Az, hogy Marx a Tőkét az NSZK-ra, a Kommunista kiáltványt pedig Keletre hagyta.

Alighanem igaza van Elnök Úr. Többek között ezért vagyunk olyanok most, mint a csillagok — kutyaláncon.

Rafai Gábor

Az MDF elnökjelöltje Szegeden

Für Lajos, a Magyar Demokrata Fórum köztársaságielnök-jelöltje tegnap egész nap Csongrád megye vendége volt. Délelőtt látogatást tett az ópusztaszeri emlékparkban; Csongrádon rendhagyó történelemórát tartott; Szentesen közösen ebédelte potenciális választóival a halászcserében; Mindszenten falugyűlésen vett részt; Váshelyen első világháborús emlékművet koszorúzott.

Csongrád megyei látogatása befejeztével Für Lajos tegnap az esti órákban Makóról érkezett Szegedre, ahol ünnepélyesen fogadták. Először az egyházak vezető képviselőivel találkozott, majd — lapzártá után — nagygyűlésen vett részt a Bartók Béla Művelődési Központban.

Az elnökjelölt 1930-ban a Vas megyei Egyházszövetségen született református parasztszármazékban. Csurgón érettségizett, s a debreceni tudományegyetemen szerzett történelem diplomát. 1956-ban a Hajdú-Bihar megyei Forradalmi Bizottság titkára volt; november 4-e után letartóztatták és internálták a bevonuló szovjet csapatok. Rövid időre Franciaországba menekült, majd — hazatérve — kétkezi munkásként, később általános iskolai tanárként dolgozott. 1964-ben tért tudományos pályára; jelenleg az ELTE középkeleti és keleti magyar történelmi tanszékének docense. Közéleti tevékenységét az első között emelt szót a határainkon túli magyarság sorsáért: az 1974-ben a szegedi Tiszatí folyóiratban megjelent „Milyen nyelven beszélnek a székelyek?” című esszéjéért évekig hallgatásra ítélték a hivatalos kultúrpolitika. Kezdeményezője volt az első lakiteleki találkozóknak; az MDF országos Elnökségének tagja.

Elnökjelöltként — a demokratikus jogállam elkötelezettjeként — ennek kialakítását és biztosítását tartja a legfontosabb elnöki feladatnak. Programja szerint a köztársasági elnök alkotmányos hivatala az, hogy egyensúlyozó szerepet játsszon a szabad választásokkal létrehozott többpártrendszerű Parlament és a neki felelős kormányzó-végrehajtó hatalom között. Az elnöki felelősséget ki kell terjesztenie a magyarság egészének sorsára — hangsúlyozza koncepciójában Für Lajos —, akkor is, ha a közjogi jogostványai csak a Magyar Köztársaság területére érvényesek. Megválasztása esetén azon kíván munkálkodni, hogy Magyarország minél előbb és minél zökkenőmentesebben találjon vissza a közös európai házba, s hogy velünk korrek és barátságos viszonyra törekvő valamennyi nemzettel az egyenjogúság alapján békés és baráti kapcsolatot teremtsünk.

Magabiztos és bizakodó az új főkapitány

A tegnapi sajtótájékoztatón az új Csongrád megyei rendőrfőkapitány, Salgó László bemutatkozásképp a beiktatásakor általa hangzottatott öt bűvös szót bővített mondatokká alakította át. Először elődje, Barna Sándor munkáját méltatta, s hangsúlyozta, az általa megkezdett úton kíván továbblépni egy profi, a mai kor követelményeihez igazodó, a jogszabályi kereteket betartó, emberközelibb rendőrség irányításakor.

— Magabiztos, de nem öntelt vagyok, s bár minden ilyen kinevezés bizonyos rizikófaktorot tartalmaz, érzek magamban anynyi erőt, hogy az állandóan

MSZDP-kongresszus

Van erő a hagyományok folytatására

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt kongresszusának több mint ötszáz küldötte pénteken délelőtt megkezdte háromnapos tanácskozását Budapesten, az Építők Rózsza Ferenc Színházában. A kongresszuson megjelent küldöttségek sorában üdvözölhették többek között az Osztrák Szocialista Párt (SPÖ), a francia Szocialista Párt (PS), a holland Munkáspárt, a svéd Szociáldemokrata Munkáspárt (SAP), valamint a bolgár szociáldemok-

raták képviselőjét. Az ülésteremben jelen voltak a Budapesti akkreditált diplomáciai képviseletek közül az ausztrál, az indiai, a japán, a nyugatnémet, a szovjet és a venezuelai nagykövetség képviselői. Meleg szeretettel üdvözölték a hazalátogató magyar szociáldemokrata emigráció kis csoportját.

A Himnusz elhangzását követően a tanácskozást Ivánits István csepeli veterán szociáldemokrata nyitotta meg. Rövid beszédében fel-

levenítette a II. világháború előtti magyar szociáldemokrata mozgalom jelentősebb állomásait.

Ezt követően Baranyai Tibor, az MSZDP országos vezetőségének tagja üdvözölte a küldötteket, a magyar és a külföldi vendégeket, valamint a sajtó képviselőit. Hangsúlyozta: több mint négy évtized után ültek össze kongresszusra a magyarországi szociáldemokraták,

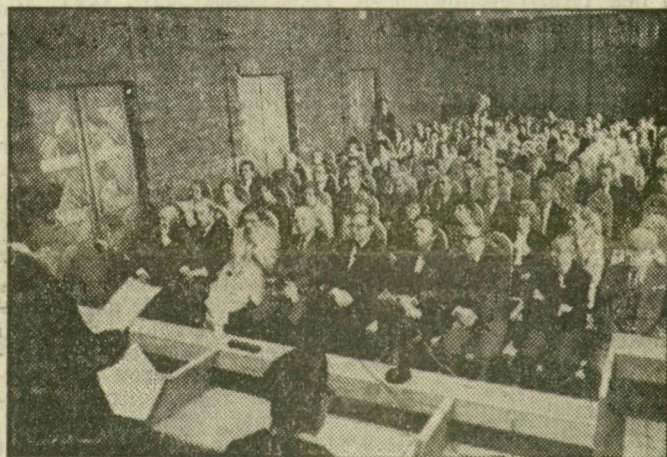
(Folytatás a 2. oldalon.)

Díszdoktorokat avattak az orvosegyetemen

Ünnepélyes egyetemi tanácsülés keretében tegnap egy svájci, egy skót, egy finn és egy nyugatnémet professzort avattak a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem „Honoris Causa” doktorává. Jelenleg 19 olyan díszdoktora van a szegedi orvosegyetemen, akik ma is élnek, közülük sokan még aktív tudományos tevékenységet folytatnak; s vannak közöttük külföldön élő magyar származású professzorok, sőt magyar állampolgárságú tudós (például Straub F. Brunó) is. A Honoris Causa doktorok száma a mai ünnepséggel 23-ra emelkedett.

James Roy Parratt a glasgow-i egyetem élettani és gyógyszerintézetének igazgató-professzora, a szív- és érrendszer gyógyszerterápiájának és kóreltétanának világhírű képviselője. A koronáriakeringés, a szívritmuszavarok és más betegségek farmakológiája terén számos alapvető tudományos eredmény fűződik a nevéhez. Tagja többek között a Skót Királyi Akadémiának, s tiszteletbeli tagja a Magyar Farmakológiai Társaságnak is.

Gerd-Klaus Steigleder professzor Frankfurtban szerzett orvosi diplomáját, s bőrgyógyászati pályafutása is itt kezdődött a világhírű Gans professzor oldalán, akivel együtt egy kétkötetes alapmű szerzője. Több bőrbetegséget elsőként írt le Európá-

Nagy László felvétele

Az első sorban az új díszdoktorok és az őket ajánló szegedi professzorok.

ban. 1983 óta behatóan foglalkozik a HIV-fertőzéssel. Klinikáján AIDS-ambulancia működik. Ez ideig két AIDS-ről szóló könyve és egy lexikona jelent meg; az AIDS-betegeken előforduló bőr- és nyálkahártya-elváltozások tünettanát külön könyvben foglalta össze.

Boris Luban-Plozza svájci professzor a Nemzetközi Bálint Társaság tudományos koordinátora; a locarnói S. Croce kórház pszichoszomatikus osztályának vezetője. Tudományos érdeklődésének középpontjában az orvos-beteg kapcsolat jelentésvilága, a beteggyógyítás folyamata és a gyógyítási tevékenység pszichológiai aspektusai-

nak kutatása áll. 1973 óta a heidelbergi egyetem díszdoktora. 1988-ban neki adományozták az Albert Schweitzer Humanitási díjat; tulajdonosa a német Bálint Társaság Bálint Mihály emlékének.

Kalevi Pihlaja professzor, a turkui egyetem fizikai-kémiai tanszékének vezetője a tegnap avatott díszdoktorok közül a legfiatalabb: mindössze 49 éves. Kivételes képességeit mutatja, hogy már 35 évesen professzora volt a turkui egyetemnek, 42 évesen pedig a Finn Tudományos Akadémia tagja. Fő kutatási területe a fizikai szerves kémia, a szerves molekulák konformációanalízise, a spektroszkópia, a kémiai reakciók dinamikája és a tözegkémia.

Mind a négy új díszdoktor különösképp jelentős eredményeket szerzett saját intézetük, egyetemük és a SZOTE, illetve a hazájuk és a magyar tudományos élet közti kapcsolatok elmélyítésében. A svájci Luban-Plozza professzor például alapítványt tett a SZOTE javára, melyből a SZOTE azon hallgatói és oktatói részese lehetnek, akik kiemelkedő eredményt érnek el az orvos-beteg kapcsolat jelentésvilágának kutatása, valamint a pszichoszomatikus orvoslás hazai színvonalának emelése terén.

Ezen ünnepélyes egyetemi tanácsülésen adták át Huszák István nyugalmazott professzornak a Szent-Györgyi Albert Emlékérmét; a délután folyamán pedig a négy új díszdoktor tudományos előadásán ismertette legújabb eredményeit.

V. I.

S. I.